

X Typy i typki przy szachownicy

Dr. S. Tartakower

Z zapowiedzianej serii przynosimy dzisiaj drugi artykuł bawiącego obecnie we Lwowie słynnego mistrza szachowego dra Tartakowera.

W mojej dwuoguletniej karierze szachowej spotkałem przy szachownicy całą galerię najrozmaitszych typów ludzkich. Widziałem mianowicie tego wiata oraz mistrzów szachowych, którzy przy grze objawiali ciekawe i charakterystyczne słabości. Gra szachowa niektórych swych zwolenników bez reszty pochłania i jest dla nich jakby odrębnym światem.

O ciekawym wypadku utraty obiektywizmu, zresztą w szachach bardzo koniecznego, świadczy wypadek z Czigorinem. Słynny ten mistrz rosyjski nade wszystko w szachach cenił walkę. Zaproponowanie mu w równej nawet partii remis wyprowadziło go tak dalece z równowagi, że zdolny był nawet taką partię przegrać. Pewnego razu grał on kółków, w której pozostał mu tylko skoczek. Gdy partner zapytał go, czym chce dać matę, odparł Czigorin, "partię powinienem wygrać, mam wprawdzie tylko skoczek, ale mój skoczek jest silniejszy od pańskiego".

Zmarł niedawno mistrz Nimzowitsch należał do graczy szczególnie wrażliwszych. Zwłaszcza hałas lub palenie przy grze wyprowadzało go z równowagi. Podczas turnieju w Nowym Jorku w r. 1922 partner jego mistrz jugosłowiański prof. dr Vidmar wyjął w pewnym momencie papierosa, przypomniał sobie jednak, że Nimzowitscha dym razi, wobec czego odłożył papierosa. Nimzowitsch partię przegrał, a później tłumaczył się, że nie mógł skupić myśli, gdyż cały czas oczekiwał momentu w którym partner wyjmie wreszcie papierosa.

Wśród mistrzów szachowych znany był ze swej delikatności Rubinstein, który po zrobieniu swego ciągu odchodził od szachownicy, by nie przeszkadzać partnerowi w myśleniu. Rycerskość ta kosztowała go dużo cennego czasu, a w konsekwencji pocięła niekiedy utratę punktów. Na Olimpiadzie w Hamburgu na której Polska zajęła I-sze miejsce, uzyskał Rubinstein dla reprezentacji Polski bajeczny wynik. Było to w lwiej mierze zasługą znanego polskiego kompozytora zadaniowego Marjana Wróbla, który ze szczególnym poświęceniem wyszukiwał na sali Rubinsteina i sprowadzał go do szachownicy.

W życiu codziennym był Rubinstein bezradny jak dziecko. Tak np. w roku 1922 na wielkim turnieju we Wiedniu zdobył on pierwszą nagrodę, którą stanowiła znaczna suma pieniędzy. Nie zadowolony z adnych formalności Rubinstein wyjechał z Wiednia i oczywiście na granicy skonfiskowano mu całą sumę.

Niektórych mistrzów szachowych cechuje niekiedy całkiem wyjątkowa duma. Tak np. podczas wielkiego turnieju w Karlsbadzie w r. 1929 otrzymał mistrz Bogoljubow od słynnego amerykańskiego reżysera i przedsiębiorcy filmowego Karola Laemmela list z propozycją zawarcia osobistej znajomości. List ten był zaopatrzony jedynie w podpis sekretarza osobistego Laemmela. Bogoljubow skierował do słynnego Amerykanina następujący list: Sekretariat osobisty mistrza szachowego E. Bogoljubowa komunikuje, że mistrz Bogoljubow z powodu braku czasu nie może spełnić prośby Mister Laemmela.

Podczas tego turnieju Karlsbad gościł najwybitniejsze osobistości z całego świata. Mianowicie Prezydent Argentyny Senor Alvarez należał do codziennych gości sali turniejowej. Całymi godzinami przyglądał się On partiom Capablanki, któremu pewnego razu się zwierzył: "Gdybym był wcześniej siłą zaznajomiony z techniką walki szachowej; może bym przecie dał sobie radę z rewolucją generała Uriburę". Słynny finansista austriacki Castiglione wygrywał w czasie turnieju mistrzowskiego w Wiedniu w r. 1922, szybkie partje z mistrzami. W jednej z

partji, gdy król wielkiego bankiera by? w szachu, otrzyma? Castiglione telegram z zawiadomieniem o nieudanej operacji finansowej. Z cierpkim u?miechem od?o?y? Castiglione telegram i zwróci? si? do mnie ze s?owami: "Widzi Pan teraz jestem naprawd? w podwójnym szachu".

W r. 1921 rozegrano w Budapeszcie partj? o najwi?ksz? w dziejach szachów stawk?. Dwaj znani wówczas finansi?ci Ryszard Kola i Aleksander Fleissig, przedstawiciele rywalizuj?cych koncernów, mieli porozumie? si? co do podzia?u sfery wp?ywów na rynku ?wiatowym. Po d?ugotrwa?ych obradach do zgody nie doszli, natomiast okaza?o si?, ?e obaj s? zapalonymi szachistami, wobec czego postanowili rozegra? partj? szachów, która mia?a zdecydowa? o utrzymaniu si? jednego z nich ze swoim stanowiskiem w interesach. Generalny dyrektor Fleissig, który by? pierwszorz?dnym szachist?, zmusi? swego przeciwnika do?? szybko do kapitulacji. W jaki? czas potem skar?y? mi si? dyrektor Kola, ?e przegrana partja z Fleissigem kosztowa?a go zwy? 10 milionów koron w z?ocie.

Znany mistrz jugos?owia?ski Kosti? odby? swego czasu tourne szachowe po ca?ym ?wiecie. Odwiedzi? on równie? Indje, gdzie na dworze jednego z maharad?ów rozegra? z w?adc? kilka partyj. Za ka?d? wygran? partj? ofiarowywa? mu maharad?a kosztowne podarunki, za? po grze z?o?y? mu gratulacje, przyczem powiedzia?, ?e cieszy go, i? raz wreszcie przekona? si?, ?e Europejczycy mog? te? i w uczciwy sposób odnosi? zwyci?stwo. Kosti? opowiada? mi, ?e do jego cz?stych partnerów nale?a? s?ynny i ?piewak Cartiao, który przy partji by? bardzo k?ótlivy, natomiast by?y mistrz ?wiata w boksie Dampsey przegrywa? spokojnie, raz tylko zaproponowa? rewan? na ringu.

W?ród bokserów i zapa?ników spotyka si? bardzo cz?sto zapalonych szachistów. Ostatnio partnerem moim z tych sfer by? s?ynny dzisiaj w Pary?u si?acz kaukaski [Kola Kwariani](#), znany równie? i polskiej publiczno?ci. W przeddzie? meczu z niezwycki?ym dotychczas murzynem Godfreyem (znanym w Pary?u pod przydomkiem goryl) gra?em z Kwarianim w "Cafe de la Regence" partj? szachów. Na drugi dzie? Kwariani odniós? sensacyjne zwyci?stwo, o którym mi natychmiast telefonicznie doniós?, przyczem mi zakomunikowa?, ?e taktyk? walki wzorowa? poniekd na naszej wczorajszej partji szachowej.

W historycznej kawiarni "Cafe de la Regence", gdzie jak wiadomo grywa? w szachy Napoleon, jeszcze jako skromny porucznik, spotyka si? dzisiaj nie tylko ca?y ?wiat szachowy Pary?a, lecz tak?e ka?dy szachista odwiedzaj?cy tylko stolic? ?wiata, musi raz chocia?by tam zagl?dn??. Spotka?em tam przy szachach premiera angielskiego Baldwina, oczywi?cie Baldwina - szachist? otoczy? rych?o t?um natr?tnych kibiców. Radami swoimi, zreszt? bardzo trafnymi, narzuca? si? szczególnie natr?tnie jaki? Niemiec. W pewnym momencie zirytowany minister prosi go by przesta? radzi? i dodaje: "Ihr Unrecht besteht darin, das Sie recht haben!". Cz?sto grywa? w tej kawiarni Bonar Law oraz Sir John Simon.

Wiede? ma równie? swoj? historyczn? kawiarni? szachow? "Kaffee Zentral". Przed laty d?ugie noce sp?dza? tam przy szachach niepozorny wówczas dziennikarz Trocki. Znane by?o wtedy jego powiedzenie, ?e szachy, jak równie? i ?ycie, polegaj? na wiecznym b??dzeniu.

W czasie s?ynnego turnieju w Moskwie w r. 1925 zostali wszyscy mistrzowie zaproszeni do Krylenki, pierwszego wówczas prokuratora. Na przyj?ciu tym w?ród szeregu innych dygnitarzy znalaz? si? równie? Woroszy?ow, komisarz wojny! Woroszy?ow zaproponowa? Gapablance partj? szachów i przy pomocy innych mistrzów oraz przy s?abym oporze Capablanki partj? wygra?. Po partii niezadowolony Woroszy?ow zwraca si? do Capablanki ze s?owami: "Wida?, ?e pracowa? Pan w dyplomacji i zna Pan dobrze ludzkie s?abostki". Capablance rzeczywi?cie przed wojn? pracowa? w s?u?bie dyplomatycznej swojej ojczyzny.

Niemniej s?dy o kulturalnem znaczeniu szachów s? niekiedy do?? niesprawiedliwe. Tak np.

T

sławny Edgar Poe powiada w jednej ze swych nowel ("Podwójne morderstwo przy ulicy Morgue"), że najlepszy szachista świata pozostanie zawsze tylko najlepszym szachistą świata. Przecz? temu różne przykłady. Tak np. słynny szachista francuski Philidor jest w historii muzyki znany jako jeden z pierwszych twórców oper komicznych, angielski szachista Staunton należa? do najwybitniejszych szekspirologów, wreszcie Buckle ("Historja cywilizacji") miał za sobą wielką karierę szachową.

Był mistrz świata dr Emanuel Lasker znany jest również jako wybitny matematyk, poeta i filozof. O swym dziele "Die Philosophie des Unvollendbar" wyraził się on, że przetrwa ono jego sława jako mistrza świata w szachach.

"Chwila" (Lwów), niedziela 23 czerwca 1935, str. 15.

Unikalny ID rozwiązania: #1453

Autor: : polbase

Data ostatniej aktualizacji: 2020-11-14 09:19